

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

P9_TA(2022)0240

Praworządność a ewentualne zatwierdzenie polskiego krajowego planu odbudowy (RRF)

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie praworządności i ewentualnego zatwierdzenia polskiego krajowego planu odbudowy (RRF) (2022/2703(RSP))

(2022/C 493/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 1, art. 2, art. 7 ust. 1 i art. 19 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ⁽¹⁾ (rozporządzenie w sprawie RRF),
- uwzględniając uzasadniony wniosek Komisji z 20 grudnia 2017 r., złożony zgodnie z art. 7 ust. 1 TUE, w sprawie praworządności w Polsce: wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności (COM(2017)0835),
- uwzględniając swoją rezolucję z 1 marca 2018 r. w sprawie decyzji Komisji o zastosowaniu art. 7 ust. 1 TUE w związku z sytuacją w Polsce ⁽²⁾,
- uwzględniając zalecenie Komisji z 23 maja 2022 r. dotyczące zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2022 r. (COM(2022)0622) (zwane dalej „zaleceniami dla poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru 2022”),
- uwzględniając swoją rezolucję z 17 września 2020 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności ⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (rozporządzenie w sprawie warunkowości w zakresie praworządności),
- uwzględniając swoją rezolucję z 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r. ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 lipca 2021 r. w sprawie opracowania wytycznych dotyczących stosowania ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 16 września 2021 r. w sprawie wolności mediów i dalszego pogarszania się stanu praworządności w Polsce ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 21 października 2021 r. w sprawie kryzysu praworządności w Polsce i nadrzędności prawa UE ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17.

⁽²⁾ Dz.U. C 129 z 5.4.2019, s. 13.

⁽³⁾ Dz.U. C 385 z 22.9.2021, s. 317.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 81 z 18.2.2022, s. 27.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 146.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 151.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 184 z 5.5.2022, s. 154.

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z 10 marca 2022 r. w sprawie praworządności i konsekwencji wyroku TSUE ⁽⁸⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z 5 maja 2022 r. w sprawie trwających wysłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczących Polski i Węgier ⁽⁹⁾,
  - uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC),
  - uwzględniając wniosek Komisji dotyczący decyzji wykonawczej Rady z 1 czerwca 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Polski (COM(2022)0268),
  - uwzględniając oświadczenie Rady i Komisji z 7 czerwca 2022 r. w sprawie praworządności i ewentualnego zatwierdzenia polskiego krajowego planu odbudowy (RRF),
  - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 2 TUE Unia opiera się na takich wartościach jak poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, co jest również odzwierciedlone w Karcie praw podstawowych UE i zapisane w międzynarodowych traktatach dotyczących praw człowieka; mając na uwadze, że te wartości, wspólne państwom członkowskim i dobrowolnie przez nie przyjęte, stanowią podstawę praw mieszkańców Unii;
- B. mając na uwadze, że każde wyraźne ryzyko poważnego naruszenia przez państwo członkowskie wartości zapisanych w art. 2 TUE nie dotyczy wyłącznie tego państwa członkowskiego, lecz wywiera wpływ również na pozostałe państwa członkowskie i na ich wzajemne zaufanie, a także na charakter samej Unii i funkcjonowanie jej instytucji oraz na prawa podstawowe obywateli przysługujące im na mocy prawa Unii;
- C. mając na uwadze, że zmiany zainicjowane przez polski rząd, zwłaszcza w systemie wymiaru sprawiedliwości, doprowadziły do poważnego osłabienia demokracji i praworządności;
- D. mając na uwadze, że według doniesień decyzja podjęta 1 czerwca 2022 r. przez kolegium komisarzy w sprawie wniosku dotyczącego decyzji wykonawczej Rady w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Polski nie była jednomyślna;
- E. mając na uwadze, że na sesji plenarnej w październiku 2021 r. przewodnicząca Komisji Ursula von der Leyen przedstawiła trzy kryteria zatwierdzenia polskiego planu odbudowy i zwiększania odporności: likwidacja Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego; reforma postępowań dyscyplinarnych wobec sędziów; oraz przywrócenie sędziów zawieszonych przez Izbę Dyscyplinarną;
- F. mając na uwadze, że Parlament wielokrotnie wzywał Komisję i Radę do wstrzymania się z zatwierdzeniem projektu planu odbudowy i zwiększania odporności Polski do czasu pełnego i należytego wykonania przez polski rząd wyroków TSUE i sądów międzynarodowych, a także do dopilnowania, by ocena planu gwarantowała zgodność z odpowiednimi zaleceniami dla poszczególnych krajów, w szczególności w zakresie ochrony niezależności sądów;
- G. mając na uwadze, że w Polsce nadal trwają reformy wymiaru sprawiedliwości, a ostatnio poddane pod głosowanie projekty ustaw i propozycje będące przedmiotem dyskusji nie rozwiąły skutecznie wszystkich obaw dotyczących niezależności organów sądowych i procedur dyscyplinarnych; mając na uwadze, że Senat RP próbuje zmienić te projekty w celu dostosowania ich do zasady niezależności sądownictwa; mając na uwadze, że wobec kilku sędziów nadal toczą się postępowania dyscyplinarne i/lub nie zostali oni przywróceny do pracy;
- H. mając na uwadze, że władze polskie podjęły ostatnio szereg działań bezpośrednio sprzecznych z trzema warunkami postawionymi przez przewodniczącą Komisji, m.in. w lutym 2022 r. zawieszono jedną z sędziów za zastosowanie prawa europejskiego i wyroków sądów europejskich; mając na uwadze, że prezydent Polski powołał ponad 200 nowych, wadliwie nominowanych (na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (neo-KRS)) tzw. neo-sędziów, w tym 4 do

⁽⁸⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0074.

⁽⁹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0204.

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

Sądu Najwyższego; mając ponadto na uwadze, że 10 marca 2022 r. na wniosek ministra sprawiedliwości upolityczniony i w pełni podporządkowany „Trybunał Konstytucyjny” (z udziałem tzw. sędziów dublerów) podważył ważność art. 6 europejskiej konwencji praw człowieka w Polsce, kwestionując zdolność ETPC i polskich sądów do zbadania prawidłowości powołania sędziów i niezależności neo-KRS;

- I. mając na uwadze, że w rozporządzeniu w sprawie RRF jasno zdefiniowano niezbędne warunki przygotowania, zatwierdzenia i wdrożenia planów krajowych; w szczególności w art. 19 i załączniku V określono 11 kryteriów, które Komisja ma uwzględnić podczas oceny, a jednym z tych kryteriów jest to, czy ustalenia zaproponowane przez dane państwo członkowskie mają przyczynić się do zapobiegania korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów, a także ich wykrywania i eliminowania podczas korzystania ze środków finansowych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF); mając na uwadze, że rozporządzenie w sprawie RRF wymaga, aby organy odpowiedzialne za kontrolę i nadzór posiadały uprawnienia prawne i zdolności administracyjne do niezależnego wykonywania swoich zadań, a także mając na uwadze, że w samym projekcie decyzji wykonawczej Rady podkreślono, iż skuteczna ochrona sądowa jest warunkiem wstępnym funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej;
- J. mając na uwadze, że w zaleceniach dla poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru 2022 Komisja stwierdziła, że niezależność, wydajność i jakość systemu wymiaru sprawiedliwości są niezbędne w tym zakresie oraz że w Polsce sytuacja w zakresie praworządności uległa pogorszeniu, a niezależność sądów budzi w dalszym ciągu poważne obawy, co odnotowano również w kilku orzeczeniach TSUE i ETPC;
- K. mając na uwadze, że w zaleceniach dla poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru 2022 Komisja zaleciła Polsce, aby w latach 2022 i 2023 podjęła działania mające na celu m.in. poprawę klimatu inwestycyjnego, w szczególności przez ochronę niezależności sądów, a także zapewnienie skutecznych konsultacji publicznych i zaangażowania partnerów społecznych w proces kształtowania polityki;
- L. mając na uwadze, że RRF ma uchronić gospodarki i obywateli UE przed najbardziej dotkliwymi skutkami pandemii COVID-19 i pozytywnie przyczynić się do odbudowy i zwiększania odporności UE, a także przyspieszyć transformację ekologiczną i cyfrową, jeżeli zostanie skutecznie wdrożony, przy ścisłym poszanowaniu praworządności i zasad należytego zarządzania finansami UE;
- M. mając na uwadze, że według Komisji polski plan zawiera cele pośrednie związane z niezależnością sądownictwa, które mają poprawić klimat inwestycyjny i stworzyć warunki dla skutecznego wdrożenia planu odbudowy i zwiększania odporności; mając na uwadze, że nie można dokonać żadnych wypłat w ramach RRF, dopóki nie zostanie wykazana realizacja tych celów pośrednich;
- N. mając na uwadze, że zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF żaden plan przyjęty po 31 grudnia 2021 r. nie kwalifikuje się do płatności zaliczkowych;
  1. wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że 1 czerwca 2022 r. Komisja pozytywnie oceniła polski plan odbudowy i zwiększania odporności, przedstawiony przez Polskę 3 maja 2021 r., mając na uwadze istniejące i ciągłe naruszenia przez Polskę wartości zapisanych w art. 2 TUE, w tym praworządności i niezależności sądownictwa; podkreśla, że istnienie takich naruszeń zostało należycie udokumentowane w wielu wyrokach sądów, w ocenach i stanowiskach instytucji UE, w tym w rezolucjach Parlamentu oraz w toczącej się procedurze na mocy art. 7 ust. 1 TUE, a także przez organizacje międzynarodowe; przypomina, że stosowanie się do wyroków TSUE i ETPC oraz przestrzeganie zasady nadrzędności prawa UE nie podlegają negocjacom i nie mogą być traktowane jako karta przetargowa;
  2. ubolewa, że w warunkach określonych w RRF nie przewidziano natychmiastowego przywrócenia na stanowiska wszystkich bezprawnie zawieszonych sędziów, oraz wzywa rząd Polski do znacznego przyspieszenia procesu przywracania sędziów na wcześniej zajmowane stanowiska, a Komisję do monitorowania i wspierania tego procesu; uważa, że kontrolę sądową decyzji o zawieszeniu można kontynuować w trakcie pełnienia urzędu przez sędziów; potępia praktyki stosowane obecnie wobec niektórych sędziów, takie jak przeniesienie do innego wydziału, urlopowanie po przywróceniu na stanowisko lub inne tego typu działania podejmowane z naruszeniem różnych wyroków sądów polskich i europejskich;

Czwartek, 9 czerwca 2022 r.

3. stanowczo wzywa Radę, aby zatwierdziła polski plan krajowy w ramach RRF dopiero wówczas, kiedy Polska całkowicie spełni wymogi rozporządzenia w sprawie RRF, w szczególności jego art. 22, z myślą o ochronie interesów finansowych Unii przed konfliktem interesów i nadużyciami, a także kiedy zrealizuje wszystkie zalecenia europejskiego semestru w dziedzinie praworządności oraz wykona wszystkie odnośne wyroki TSUE i ETPC; przypomina, że współpraca oparta na wzajemnym uznawaniu i wzajemnym zaufaniu między państwami członkowskimi, Unią Europejską i ich organami nie może funkcjonować, jeżeli występują uchybienia w zakresie praworządności;
4. przypomina, że warunkiem wstępnym uzyskania dostępu do funduszu jest przestrzeganie zasady praworządności i art. 2 TUE, że mechanizm warunkowości w zakresie praworządności ma pełne zastosowanie do RRF oraz że w ramach RRF nie powinny być finansowane żadne środki, które są sprzeczne z wartościami UE zapisanymi w art. 2 TUE; przypomina, że Komisja musi stale bardzo uważnie monitorować zagrożenia dla interesów finansowych UE związane z wdrażaniem RRF i wszelkie naruszenia lub potencjalne naruszenia zasad praworządności oraz niezwłocznie podejmować stosowne działania, jeżeli interesy finansowe UE mogłyby ponieść szkodę, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie warunkowości w zakresie praworządności i rozporządzeniem w sprawie RRF;
5. podkreśla, że etapy i cele związane z ochroną interesów finansowych Unii, ustanowieniem odpowiedniego systemu kontroli, niezależnością sądownictwa oraz zapobieganiem nadużyciom finansowym, konfliktom interesów i korupcji, ich wykrywaniem i zwalczaniem, stanowią warunki konieczne i muszą zostać zrealizowane przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność, a także przypomina, że do momentu realizacji tych etapów i celów nie można dokonać żadnej płatności w ramach RRF;
6. uważa, że nie można dokonywać żadnych płatności na rzecz Polski w ramach RRF do czasu pełnego wykonania wszystkich odnośnych wyroków TSUE i ETPC; podkreśla, że Komisja i Rada ponoszą odpowiedzialność polityczną przed Parlamentem za swoje działania;
7. zwraca uwagę na decyzję Komisji o uznaniu zamknięcia nielegalnej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego i przekazania funkcji dyscyplinarnych innej izbie Sądu Najwyższego za jedno z kluczowych warunków uwolnienia środków w ramach RRF; wzywa Komisję, aby przed uwolnieniem jakichkolwiek funduszy zastosowała solidny mechanizm weryfikacji oraz by wprowadziła okres próbny w celu zagwarantowania, że nowa izba spełnia kryteria niezależnego i bezstronnego sądu powołanego na mocy prawa zgodnie z wymogami art. 19 TUE; podkreśla, że należy ściśle przestrzegać harmonogramu przewidzianego w RRF;
8. przypomina, że postanowienie TSUE jest wiążące dla Polski i Polska musi nadal płacić karę w wysokości 1 mln EUR dziennie, dopóki nie podejmie działań w związku z wyrokami dotyczącymi Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego; w związku z tym wzywa Komisję, aby zbadała reformę systemu dyscyplinarnego w celu zapewnienia jego ścisłej zgodności z wyrokami TSUE;
9. ubolewa, że problemy dotyczące nielegalnego „Trybunału Konstytucyjnego” i nielegalnej „Krajowej Rady Sądownictwa” (KRS), podważające bezstronność i niezależność KRS, nie zostały uwzględnione w celach pośrednich; wzywa Komisję, by niezwłocznie wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w tej sprawie;
10. ubolewa, że nie przekazuje się informacji, zwłaszcza Parlamentowi, na temat negocjacji między Komisją a władzami polskimi; oczekuje, że Komisja będzie szybko i regularnie informować Parlament o wszelkich istotnych wydarzeniach;
11. przypomina ponadto, że przestrzeganie zasady praworządności i należyte zarządzanie środkami z funduszy UE mają podlegać ciągłej ocenie w całym cyklu życia RRF oraz że zadowalająca realizacja najważniejszych etapów i celów oraz związanych z nimi płatności zakłada, że nie doszło do uchylecia środków związanych z najważniejszymi etapami i celami, które zostały już w zadowalającym stopniu zrealizowane; podkreśla, że Komisja musi powstrzymać się od wypłacania środków finansowych oraz, w stosownych przypadkach, odzyskać środki, jeżeli warunki te przestały być spełniane;
12. przypomina, że Komisja jako strażniczka traktatów powinna wykorzystać wszystkie dostępne jej narzędzia, aby zapewnić zgodność z wartościami zapisanymi w art. 2 TUE oraz nadrzędność prawa UE;
13. przypomina, że celem RRF jest wsparcie odbudowy i zwiększenie odporności UE i jej państw członkowskich, w tym Polski; ubolewa, że z powodu działań polskiego rządu finansowanie z RRF nie dotarło jeszcze do mieszkańców i regionów Polski;
14. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentom państw członkowskich.